páda, Hastámalaka, Samitpáṇi, Chidvilása, Jnánakanda, Vishṇugupta, Yuddhakírti, Bhánu, Maríchi, Kṛishṇadarṣana, Buddhivṛiddhi, Virinchipádaṣuddha (?), Anantánandagiri praestantissimi fuisse dicuntur. A Chidambarasthala Ṣankara Madhyárjunam indeque Rámeṣvaram proficiscitur. Sectae Ṣivaiticae sex distinguuntur: Ṣaiva, Raudra, Ugra, Bhakta, Jangama, Páṣupata. Ṣaivarum princeps eo tempore *Vidveshavíra* fuisse dicitur. 5 (inc. fol. 16[a]). *Ṣivaikamatanibarhaṇam.* Ṣankara sectae *Árádhya* dictae asseclas et eorum principes *Pratipakshachaṇḍabhairava* et *Vipakshaṣúla* ad veram religionem perducit. 6. [*Bhakta*]*bhágavatamatanibarhaṇam.* Deinde Ṣankara *Ananantaṣayanam* proficiscitur, ubi sectas Vishṇuiticas sex invenit: Bhakta, Bhágavata, Vaishṇava, Ácharachakrin, Vaikhánasa, Karmahína. Atque prima bifariam divisa erat (ज्ञानक्रियाभेदात् ज्ञानिनो वयं विष्णुशर्मादयः, परे कर्मठा ब्रह्मगुप्तादयः)[1]. Bhágavatárum princeps *Vipradeva* appellatur. 7. *Vaishṇavamatanibarhaṇam.* Incipit: एवं भक्तभागवतमतयोर्निराकृतयोः पुनरन्यो वैष्णवः *Ṣárngapáṇir* इति प्रत्यवतिष्ठते । मंत्रवर्णात् । यमुक्त्वा मुच्यते योगी जन्मसंसारबंधनात् । ओं नमो नारायणायेति मंत्रोपासको वैकुंठभुवनं गमिष्यामीति । अतो नारायणमुद्रादिधरो नारायणाष्टाक्षरीमंत्रोच्चारणमात्रेणैव[2] जन्मसंसारबंधनाद्विमुक्तो वैकुंठभुवनं गमिष्यति । शंखचक्राद्यंकितगात्रो वैष्णवोत्तम इति । तादृग्विधास्तल्लोकवासिनो विमुक्ता इति प्रसिद्धेः ॥ ये बाहुमूलपरिचिह्नितशंखचक्रा ये कंठलग्नतुलसीनलिनाक्षमालाः । ये वा ललाटफलके लसदूर्ध्वपुंड्रास्ते वैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयंतीति पुराणप्रसिद्धेः ॥ अतः शंखचक्राद्यंकनस्य पुराणपठित्वादवश्यं कर्तव्यमेव भगवच्चिह्नत्वाच्च ॥ 8. *Páncharátryanibarhaṇam.* Cujus sectae *Mádhava* (pánchárátrágamadíkshita) illo tempore princeps fuisse perhibetur. 9. *Vaikhánasamatanibarhaṇam.* Quae disciplina, Náráyaṇam summum deum colens, et Náráyaṇopanishadis auctoritate innixa, *Vyásadásam* ducem habuit. 10 (fol. 34[b]). *Karmahínavaishṇavamatanibarhaṇam.* Hujus sectae dogma his *Námatírthae* (triṇíkṛitakarmaṇas) verbis continetur: विष्णुरेव गतिरिति निश्चितवता मया साधनांतरं मंत्रांतरं गुर्वंतरं देवतांतरं परमपि न दृष्टं । सर्वं विष्णुमयं जगदिति गुरूपदेशाद्गुरुरेव मोक्षदः । तदानीं भगवंतमेवं प्रार्थयते । इमं मच्छिष्यं निजपादारविंदं प्रापयेति । एवं मद्गुरुभिरुक्ते भगवानपि तथा करोति । तस्मान्मम पुनर्जननहेत्वाभावाज्जीवन्मुक्त एव । 11. *Hairaṇyagarbhamatanibarhaṇam.* Anantaṣayana relicto Ṣankara in *Subrahmaṇyam* regionem proficiscitur. (कुमाराविर्भूतिस्थलं ॥ स्नात्वा कुमारधारायां नद्यां शिष्यसमन्वितः । भक्त्या संपूजयामास षण्मुखं शेषरूपिणं ॥) Ubi sacerdotes cum eo congressi hanc fidem profitentur: ब्राह्मणा वयं ब्रह्मकुलजाः किल मन्वादिस्मृत्युक्ताचारशीला हिरण्यगर्भोपासनपरिलब्धमनःस्थैर्याः 'सर्वं ब्रह्मनिर्मितं जगत्' इति ब्रह्मण एव सृष्टिस्थितिलयकर्तृत्वनिश्चयं कृत्वा वसामः । तादृङ्मंत्रवर्णदर्शनाच्च । हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे etc. 12. *Agnivádimatanibarhaṇam.* Qui ignis cultores trifariam divisi erant: *Suhotra, Vítihotra, Kavyahotra.* 13. *Sauramatanibarhaṇam.* Jam solis cultores in certamen procedunt, sententiis Vedicis 'sol animus rerum mobilium et stabilium' et 'iste sol numen' confisi. Eorumque genera sex erant. Primi orientis solis discum, numinis natura praeditum, mundi creandi causam fuisse credebant. Alteri solem meridianum, Ṣivae forma indutum, universi mundi evertendi causam venerabantur. Quem enim exitii, eundem initii potentem esse decernebant. Tertii occidentis solis discum colentes, Vishṇus natura praeditum, universi mundi sustentandi, necnon creandi et dissolvendi causam, ideoque substantiam summam esse putabant. Quarti solis, trium deorum natura instructum esse credentes, trium diei temporum discum adorabant. Quinti, disci intuendi voto facto, in medio disco versans numen summum, dei aurea barba sive aureis capillis aliisque formis praediti cogitatione, colebant. Qui ab his ex parte differebant (schismatici), solum dei venerandi visum in votis habentes, simulatque integro disco eum conspexerunt, sedecim largitionibus colebant, et actionum piarum praemia numini committebant. Sole non conspecto, cibo abstinebant. Sexti denique, in fronte, brachiis, pectore disci signa, ardenti ferro inussa, gerentes, animis deum quovis momento meditabantur: ततः परं पूर्णमंडलतिल(?)तिलका रक्तकुसुमधारिणः सूर्यभक्ता दिवाकरादयः श्रीशंकराचार्यमिदमूचुः । स्वामिन्नस्मन्मतमनन्यभेद्यं । यतः सूर्यः सर्वलोकचक्षुः किल । अत एव ब्रह्मादिस्वरूपः । तस्मात्सृष्टिस्थितिप्रलयहेतुभूतः[3] स एव परमात्मा भवितुमर्हति । सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चेति श्रुतेः । किंच परब्रह्मत्वं तस्यैव घटते । असावादित्यो ब्रह्मेति श्रुतेः । अस्यैव भगवतः परममंत्रोऽष्टाक्षरः । घृणिः सूर्य आदित्यो - - - एतन्मंत्रोपासकाः सूर्यमंत्रानुवर्तिनो रक्तचंदनपूर्णपुंड्र[रक्त]मालाधारिणः षड्विधा भक्ता वर्तंते । केचिदुदयमंडलं ब्रह्मात्मकत्वेन सृष्टिकारणमिति भजंति । केचित्तु खमध्यवर्तिनं सूर्यमीश्वररूपेण सर्वजगल्लयकारणमिति भजंति । उपसंहारबलादुपक्रमोऽपि तेनैव भवतीति निश्चयज्ञानेन भजंति । केचित्त्वस्तमयकालविंबं विष्ण्वात्मकत्वेन सर्वजगत्परिपालनकारणं तदेव सृष्टिलयहेतुभूतं परतत्त्वमिति भजंति । केचित्त्रिमूर्त्यात्मकत्वेन त्रिकालमंडलसे-

[1] विष्णुशर्माह । अनंतभगवत्पादकमलमेव शरणमिति तूष्णीमवस्थितिरेव ज्ञानं । तदनुज्ञां विना तृणचलनमपि न भवतीति । - - एवं निराकृतेषु विष्णुशर्मादिभक्तेषु तद[1]न्ये कर्माश्रितभक्ताः सब्रह्मगुप्तमागत्य मुनींद्रमिदमूचुः । स्वामिन् स्मार्तमार्गेण स्नानादिकर्म कुर्वंतो वयमपि कर्मफलं भगवत्पादार्पणं कृत्वा निवसामः कृष्णदासकमलाभक्तादय इति ॥

[2] °क्षरीमुच्चारण° MS.

[3] °स्थितितयहेतुभूत° MS.